

Дмитро
Листвиченко

Сонечко - хижа тварина

Мені завжди було цікаво спостерігати за божою корівкою. Чому сонечка мають різне забарвлення? Чому вони належать до класу тварин? Як відлякують птахів? Куди зникають восени? Що означають їхні плямки на тільці? Розповім вам, про що я довідався з літератури та поділюся власними спостереженнями.

Маленька ненажера

Сонечка живуть на нашій планеті щонайменше 170 млн років. Понад 4000 видів цих крихітних жучків населяють Землю від тропіків до Заполяр'я. В Україні живе понад 70 видів корівок, а в Росії – 160.

Забарвлення жучків різне: комбінації червоного, жовтого, білого і чорного кольорів, здебільшого чорні цятки на світлому фоні, рідше навпаки – сині з червоними цятками. Яскраве забарвлення попереджає ворогів сонечка (головним чином птахів): потенційна жертва неприємна на смак і навіть отруйна. *За найменшої небезпеки на згинах ніжок божої корівки виступають крапельки оранжевого „молочка” – гемолимфи. Ця неприємна на смак рідина відлякує ворогів. Ви зауважили, як важко стерти її з рук?*

Найнебезпечніший ворог сонечок – крихітні, завдовжки міліметр, комахи дінокампуси. Вони відкладають яйця в тіло лялечок і дорослих корівок. Розвиваючись всередині тільця сонечка, паразити призводять до їхньої загибелі.

Божа корівка – справжнісінька ненажера! Її жертви – повільні дрібні тваринки: попелиці, гусінь, червці, личинки колорадського жука. Впродовж життя одне сонечко поїдає кілька тисяч попелиць, а за день знищує до 200 комах. Сонечка дуже корисні комахи саме тому, що вони хижаки.

Якби не вони, у багатьох районах нашої країни тля виїла б усі сади, ліси і городи. Деякі види сонечок рослиноїдні.

Сонечко погано бачить і не чує свою жертву. Воно з'їдає її лише після того, як випадково наштовхнеться на неї і обмацає своїми щупиками. *Тоді виробляє складні зигзаги на листочку, бо попелиці завжди тримаються скупчено, і рано чи пізно сонечко знову натрапить на них.*

Дитинча сонечка з'являється на світ з білими надкрилами. Характерне забарвлення проступає лише за кілька годин після народження. *Якщо новонароджене маля помацати руками і змусити його зрушити з місця, плям на спині буде стільки, скільки встигло з'явитися до моменту, як дитя потурбували!*

Де зимує сонечко?

Виправдовуючи свою назву, сонечко любить тепло, тому багато видів цих комах живуть у тропічній зоні. Сонечка, що живуть у помірних широтах (і в Україні), відлітають на зимівлю, а навесні повертаються. Напередодні відльоту вони особливо ненажерливі, щоб накопичити поживні речовини. Вони летять зграями на великій висоті. У дощ або сніг сонечка опускаються, і тоді вся земля вкривається тисячами повзаючих червоних цяткок. Комахам важко долати водні простори. Знесилені сонечка опускаються на воду, і хвилі виносять їх на берег. Більшість мокрих комах гине. І все ж, незважаючи на небезпеку, ці крилаті мандрівники долають водні простори і летять у теплі краї. Деякі з них частенько залітають на зимівлю в будинки і квартири.

У неволі сонечка гинуть. Якщо взимку утримувати їх у теплому приміщенні, вони не впадають у сплячку. Ви можете їх добре годувати і пестити – все одно вони загинуть і до весни доживуть одиниці. Зимова сплячка необхідна для нормального розвитку жучків.

Що за диво цяточка?

Ви гадаєте, що кількість цяток на спинці у сонечка позначає їхній вік? Але якби це було так, то цяток було би не більше трьох. Сонечка не живуть довші! Кількість крапочок у божої корівки пов'язана з видом, до якого вона належить.

На спині у сонечок можуть бути не лише круглі цятки, але й смуги, плями і навіть коми. Один і той самий вид сонечок може мати різне забарвлення. Вам може трапитися божя корівка з кількістю крапок від двох до двадцяти шести. З-понад 4000 видів сонечок найбільш поширені семикрапкові (*Coccinella septempunctata*) корівки. Їхні чорні грудки прикрашені білою плямою, на червоних надкрилах сім чорних цяток (по три на кожному надкрилі і одна загальна прищиткова).

Нещодавно я прочитав про дивовижне сонечко (*Ailocaria hexaspilota* Hore), яке має аж 22-і крапочки. Малюнок на його надкрилах гідний філософських трактатів! Цей вид сонечок трапляється лише на півдні Далекого Сходу. Спочатку вони живуть на черемшині, а наприкінці травня перебираються на маньчжурський горіх і рятують його від листоїдів.

Скільки б крапок не прикрашало спинку сонечка, воно красиве на задрість усім комахам і на радість нам. Світ сонечок строкатий, незвичайний, прекрасний і неповторний!

Литвиненко Дмитро, учень 3-А класу школи № 72 міста Кривого Рогу. Учасник шкільного «Конгресу юних науковців».

ВІДГАДАЄТЕ, ХТО ЦЕ?

1. Повільні хижаки.
2. Невибагливі, ненажерливі, швидко розмножуються.
3. Перелітні. Зимують величезними скупченнями.
4. Вороги садових і городніх шкідників.
5. Маленькі, круглі, блискучі. Найчастіше помаранчево-червоні з чорними цятками. Наче плями на Сонці!

Розповсюдження божих корівок у світі

Етапи розвитку божої корівки

Різновиди божих корівок

